

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: медичний

Кафедра: психіатрії, наркології та психології

СИЛАБУС КУРСУ МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Обсяг курсу	90 годин /3,0 кредити ЄКТС
Семестр, рік	3 ий рік, V-VI семестр
Дні, час, місце	Лекція зала №1, навчальні кімнати 1-3, з 8.30-16.00
Викладачі	Пустовойт Михайло Михайлович, <i>Завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор;</i> Мельник Е.В., <i>д.м.н., професор кафедри;</i> Опря Є.В., <i>д.м.н., професор кафедри;</i> Чернова Т.М., <i>к.м.н., доцент;</i> Донець О.Ю., <i>к.м.н., доцент;</i> Горячев П.І., <i>к.м.н., доцент;</i> Волощук Д.А., <i>к.м.н., доцент;</i> Сервецький А.К., <i>к.м.н., доцент;</i> Шевченко-Бітенський К.В., <i>к.м.н., асистент;</i> Белогрудова К.К., <i>к.м.н., асистент;</i> Стаханов К.О., <i>к.м.н., асистент;</i> Морванюк Г.В., <i>к.м.н., асистент;</i> Рябухін К.В., <i>к.м.н., асистент;</i> Баскіна В.В., <i>к.м.н., асистент;</i> Косенко К.А., <i>к.м.н., асистент;</i> Дубина І.І., <i>асистент;</i> Хаджинов О.В., <i>асистент;</i> Пахмурна В.С., <i>асистент;</i> Мельниченко І.В., <i>асистент;</i> Єршова О.М., <i>асистент;</i> Колос–Шерстянкіна Н.Л., <i>асистент;</i> Кругляченко О.Д., <i>асистент;</i>
Контактний телефон	Кафедральний телефон: (048) 700 – 96-95
Email	chernova@meta.ua
Робоче місце	м. Одеса, вул. Ак.Воробьова 9, КНП ООМЦПЗ
Консультації	Очні: четвер 15.00-17.00, субота 9.00-13.00 Он-лайн: четвер 15.00-17.00, субота 9.00-13.00 (платформа ZOOM, Teams, Viber)

КОМУНІКАЦІЯ

Здійснюються за допомогою E-mail кафедри chernovat@meta.ua, ZOOM, Teams, Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Медична психологія” є вивчення психопрофілактики, діагностики захворювань і патологічних станів, рішення експертних питань, а також питань соціальної і трудової реабілітації хворих; вивчення психологічних особливостей професійної діяльності медичних працівників..

Пререквізити “Медична психологія” як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами психології, медичної психології, анатомії людини, фізіології, патоморфології, патофізіології, біологічної та біоорганічної хімії, пропедевтики внутрішньої медицини, фармакології і медичної рецептури, радіаційної медицини, неврології й інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності.

Мета курсу дисципліни «Медична психологія» є придбання студентами теоретичних знань, практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги. Особлива увага на те, що психологічний стан людини має велике значення у виникненні соматичної хвороби, обумовлює особливості її перебігу, визначає розвиток та успіх лікування. Правильне розпізнання та вірне розуміння хвороби можливі при умові знання індивідуальних особливостей хворого, а індивідуальний підхід до хворого забезпечує глибину та витонченість діагностики, визначення прогнозу хвороби, раціональний вибір найбільш ефективного лікування. Окремо виділяються особливості психологічного стану хворих з різними хворобами, широко впроваджуються міжпредметні зв'язки з усіма клінічними дисциплінами. Значна увага приділяється психологічному аналізу професійної діяльності лікаря, медичного персоналу, їх ставленню до хворого; психології хворих та їх стосунків між собою, формуванню психологічного клімату в медичних установах; ролі психічних факторів у виникненні психосоматичних хвороб, ятрогеній. Особлива увага приділяється проблемі формування та підтримання психічного здоров'я різних категорій населення, зокрема, медичних працівників.

Завдання курсу: допомогти здобувачам освіти вивчити індивідуальні особливості хворого, визначити прогноз хвороби, раціональний вибір найбільш ефективного лікування. Значна увага приділяється психологічному аналізу професійної діяльності лікаря, медичного персоналу, їх ставленню до хворого; психології хворих та їх стосунків між собою, формуванню психологічного клімату в медичних установах; ролі психічних факторів у виникненні психосоматичних хвороб, ятрогеній. Особлива увага приділяється проблемі

формування та підтримання психічного здоров'я різних категорій населення, зокрема, медичних працівників.

Очікувані результати

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

1. **знати:** особливості проявів, динаміки основних психічних процесів (сприйняття, уваги, мислення, мови, інтелекту, пам'яті, емоційних та вольових проявів);
2. нейропсихологічні особливості функціонування мозку та взаємозв'язок з психічними явищами;
3. особливості змін та динаміки психічних процесів у здорових та хворих під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;
4. принципи та критерії диференційної оцінки основних психічних процесів;
5. особливості проявів психічних процесів у різному віці;
6. принципи та структуру організації психологічної допомоги хворим на психосоматичні та соматопсихічні страждання;
7. принципи та методи експериментально-психологічної діагностики стану психічних функцій, соматопсихічних та психосоматичних захворювань;
8. принципи та методи психогігієни та психопрофілактики, психокорекції та психотерапії, соціально-трудової реабілітації хворих з психосоматичними та соматопсихічними захворюваннями.

Вміти:

1. вести спрямовану психологічну бесіду з хворим;
2. правильно аналізувати психологію дитини, підлітка, дорослого, літньої та старої людини з метою адекватної психотерапевтичної корекції із урахуванням психофізіологічних особливостей кожного вікового періоду;
3. проводити корекцію відносин між дітьми та батьками;
4. використовувати принципи медичної деонтології в лікувальному та діагностичному процесі;
5. проводити й аналізувати результати експериментально-психологічних досліджень уваги, пам'яті, мислення, інтелекту, емоцій, особистості у здорових і хворих;
6. розробити й проводити систему психогігієнічних та психопрофілактичних заходів, спрямованих на гармонійний розвиток особистості та збереження психічного здоров'я.

Дати психоосвітні рекомендації хворому та його родичам

Кінцеві цілі дисципліни

- 1). Демонструвати володіння принципами медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогеній і корегувати наслідки ятрогенних впливів.
- 2) Використовувати засоби психогігієни, психопрофілактики та основні методи психотерапії у медичній практиці.
- 3) Визначати психосоматичні та соматопсихічні взаємовпливи у хворих.
- 4) Визначати психічний стан та рівень соціально-психологічної адаптації хворих за допомогою методів психологічного дослідження.

5) Демонструвати вміння спілкуватися з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх індивідуально-психологічних відмінностей, сприяти створенню здорового психологічного клімату у медичному середовищі.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), семінарських занять (20 год.) і організації самостійної роботи студентів (60 год.). Консультації – індивідуальні.

При проведенні лекцій та семінарських занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) семінарські заняття, г) самостійна робота студентів (СРС).

Студентам рекомендується вести протоколи практичних занять.

Зміст навчальної дисципліни

1. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я.
2. Особистість та хвороба. Внутрішня картина хвороби.
3. Стан психічних функцій і хвороба.
4. Психологія медичних працівників.
5. Психологія лікувально-діагностичного процесу.
6. Психосоматичні розлади
7. Психологічні особливості хворих з різними захворюваннями.
8. Психологічні аспекти залежної, суїцидальної поведінки, танатології та евтаназії.
9. Психогігієна, психопрофілактика, основи психотерапії
10. Медична деонтологія. Особливості взаємовідношень лікаря

Перелік навчально-методичної літератури

1. Клиническая и медицинская психология (Менделевич В.Д.), 2008 г.
2. Психіатрія і наркологія (В.С. Битенський, В.Л. Гавенко). 2009 р.
3. Медична психологія (Спіріна І.Д., Вітенко І.С., Напрєєнко О.К., Битенський В.С. та ін.) 2012 р.

Електронні джерела літератури здобувачі освіти можуть знайти на сайті onmu.edu.info

ОЦІНЮВАННЯ

Система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року. Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) семінарські заняття, г) самостійна робота студентів (СРС). Студентам рекомендується вести протоколи практичних занять. Кафедри психіатрії та наркології мають право вносити зміни до навчальної програми у межах 15% залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але мають виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Форми контролю. Контроль і оцінка знань є одним з найважливіших етапів підготовки фахівця. Цілеспрямована контролююча діяльність викладача виявляє наявні пробіли в знаннях студентів, висвітлює недоліки у викладацькій діяльності, допомагає зосередити зусилля колективу кафедри на найважливіших і перспективніших напрямках учбової роботи. Окрім цього, об'єктивність і закладені в структурі контролю знань принципи навчання є ефективним стимулом для постійної і напруженої підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми. Застосовуються об'єктивний (стандартизований) контроль теоретичної та практичної підготовки студентів. На практичному (лабораторному) занятті повинно бути опитано не менше 50% студентів, а на семінарському - не менше 30%. Наприкінці семестру (циклу) кількість оцінок у студентів в групі в середньому повинно бути однаковим. Структурно система контролю і оцінки знань є трьома взаємозв'язаних і тих, що доповнюють один одного етапів: співбесіда, оцінка засвоєння практичних навичок, тестовий контроль.

Співбесіда проводиться у вигляді опитування по запланованій темі заняття. В цьому випадку воно допомагає виявити рівень теоретичних знань студентів, їх уміння користуватися знаннями суміжних дисциплін, а також здатність теоретичного осмислення особистого практичного досвіду.

Найчастіше форма співбесіди використовується при обговоренні історії розвитку захворювання і наявних психічних розладів у хворих, що обстежуються на практичному занятті. В даному випадку в співбесіду закладається разом з контролюючим і значний навчальний елемент. При обговоренні психічних розладів, що є у хворого, студенти виявляють багаж теоретичних знань, здібність до аналізу конкретної клінічної ситуації, розвиненість і професійну спрямованість клінічного мислення. В ході співбесіди, разом з тим, удосконалюється алгоритм професійної оцінки наявних розладів, розвивається клінічне мислення, удосконалюються асоціативні механізми. Результати співбесіди оцінюються «відмінно», якщо учень продемонстрував високий рівень теоретичних знань, уміння аналізувати клінічну ситуацію, може теоретизувати практичні знання. Оцінюється «добре» результати співбесіди при неточному, але

завжди повному освітленні теоретичного матеріалу, неповному аналізі клінічної ситуації. Оцінюються «задовільно» - при істотних пропусках теоретичних знань, нечіткій побудові логічної структури обговорюваного діагнозу.

Оцінка засвоєння практичних навичок виробляється цілеспрямовано при проведенні самостійної клінічної бесіди. При цьому оцінюється ступінь засвоєння послідовності та цілеспрямованості клінічної бесіди, рівень уміння корегувати напрямок та послідовність опитування в залежності від стану хворого, продуктивності співбесіди з ним та особливостей прояву психопатологічних розладів.

При неможливості проконтролювати проведення бесіди з хворим контроль обмежується моделюванням клінічної ситуації.

Окрім цього при самостійній курації хворого, розборі клінічної симптоматики оцінюються практичні навички вербального рівню; уміння збирати анамнез, обстежувати хворого; уміння досліджувати окремі психічні функції і інше. Окрім цього оцінюється здатність ведення медичної документації.

Тестовий контроль здійснюється у вигляді роботи учнів над тестовими питаннями за програмним матеріалом. Тестовий контроль служить для оцінки рівня теоретичних знань студентів, допомагає виявити здібність до розпізнавання клінічного образу в ситуації вибору. Оцінювання поточної навчальної діяльності: студент може отримати від 2 до 5 балів за кожен засвоєну тему. Сума балів має бути сумована.

Оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому контролі.

Форма підсумкового контролю - залік. Студент може отримати заохочувальні бали шляхом участі у конференціях, вебінарах, роботі СНТ.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Це є система вимог, які викладачі пред'являють до студентів при вивченні дисципліни. Неприпустимість пропусків, запізнь, користування електронними пристроями під час відповіді або складання заліку. Правила поведінки на заняттях-активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи. Передбачені заохочування за участь у конференціях, вебінарах та СНТ. Також передбачені стягнення за пропуски занять та невиконання вимог поточного заняття. Політика навчальної дисципліни базується на нормах законодавства України, Статуту ОНМедУ та ін.

Політика академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компоненту освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень: присутність на заняттях є обов'язковою. На початку заняття відбувається перевірка присутності студентів. Наслідком відсутності на занятті є обов'язкове подальше відпрацювання теми.

Мобільні пристрої: використовуються лише з метою навчання.

Поведінка в аудиторії: згідно морально-етичному кодексу ОНМедУ.